

บ้านพลอยสมุนไพร

เล่มที่ ๒

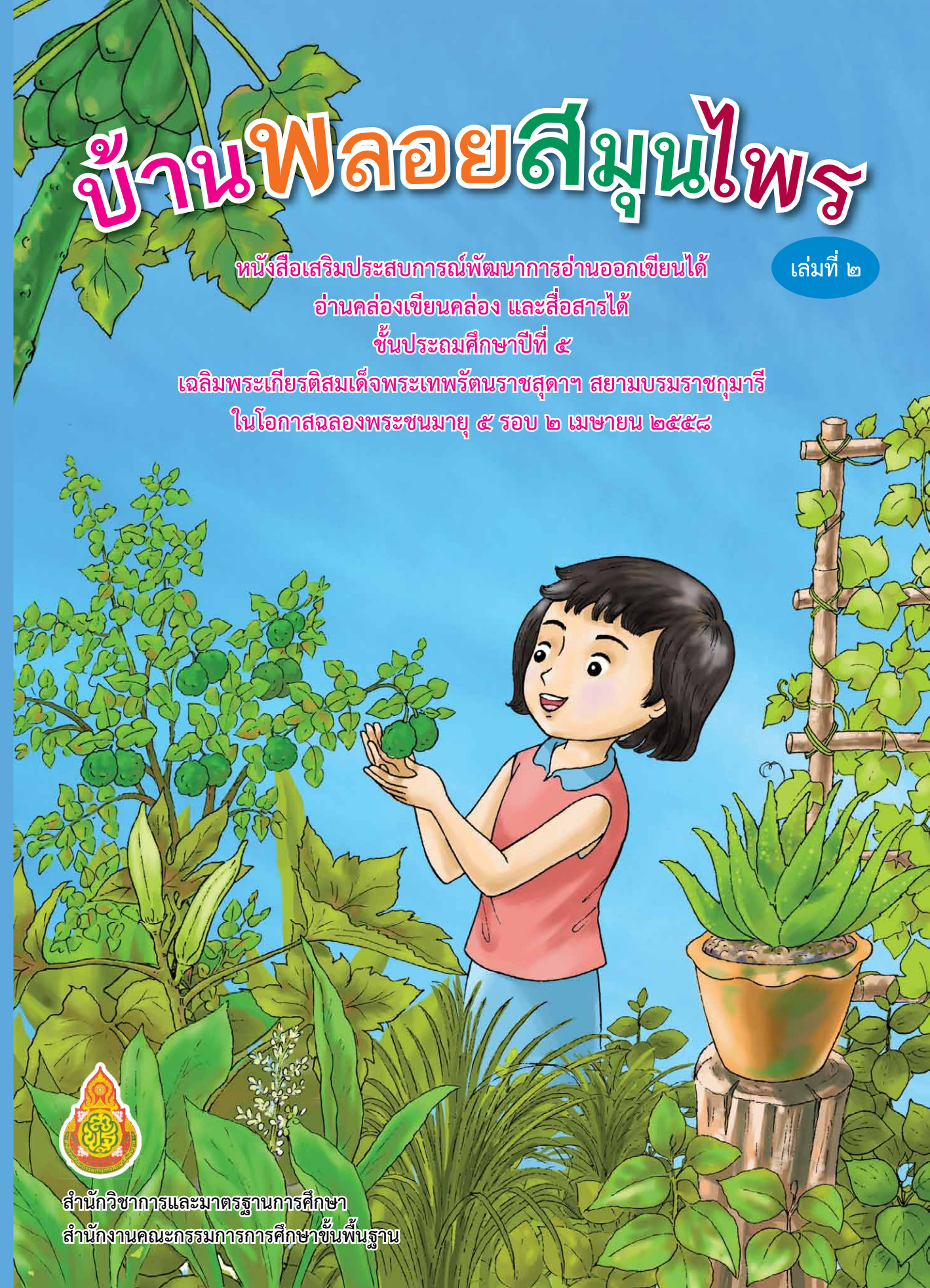
หนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้

อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บ้านพลอยสีมนไพร

หนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้

เล่มที่ ๒

อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

บ้านพลอยสมุนไพร

หนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้

อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้

กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เที่ยวทั่วไทยกับไพรและภู

บ้านพลอยสมุนไพร

หมู่บ้านเชิงตะวัน

แผ่นดินทองของคุณตา

ตุ๊ตะเปลี่ยนไป

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

จัดพิมพ์ สถาบันภาษาไทย สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ISBN 978-616-395-754-2

พิมพ์ครั้งที่ ๒ พ.ศ. ๒๕๖๐ ตามโครงการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยจังหวัดชายแดนภาคใต้

จำนวนพิมพ์ ๕,๐๐๐ เล่ม

ที่ปรึกษา นายบุญรักษ์ ยอดเพชร เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

นายวินัย รอดจ่าย ข้าราชการบำนาญ

นางเบญจลักษณ์ น้ำฟ้า ผู้เชี่ยวชาญพิเศษ

นางสุกัญญา งามบรรจง ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้

พิมพ์ที่ โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด

๗๙ ถนนงามวงศ์วาน แขวงลาดยาว เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร ๑๐๙๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๖๑ ๔๕๖๗ ๐ ๒๕๗๙ ๕๑๐๑

คำนำ

ปี พ.ศ. ๒๕๕๘ เป็นปีมหามงคลเนื่องในโอกาสสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงเจริญพระชนมายุ ๕ รอบ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักในพระมหารัชมงคล อย่่างหาที่สุดมิได้ จึงได้จัดพิมพ์หนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ โดยจัดพิมพ์ขึ้นละ ๕ เล่ม รวม ๓๐ เล่ม ให้เป็นหนังสือส่งเสริมทักษะภาษาไทย ด้านการอ่านและการเขียน เนื้อหาของหนังสือแต่ละเล่มจะเพิ่มศักยภาพการอ่านของนักเรียนในแต่ละระดับชั้น สอดแทรกคุณธรรมจริยธรรมตามหลักค่านิยม ๑๒ ประการ ที่สำคัญคือความจงรักภักดีต่อสถาบันพระมหากษัตริย์ ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ และความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ โดยมีกิจกรรมท้ายเล่มเพื่อฝึกทักษะทางภาษา และมีหนังสือคู่มือการใช้อีก ๑ เล่ม รวม ๓๑ เล่ม บรรจุในกล่อง ซึ่งได้แจกแก่โรงเรียนในสังกัดแล้ว คณะกรรมการพัฒนาการเรียนการสอนภาษาไทยจังหวัดชายแดนภาคใต้ ศูนย์ประสานงานและบริหารการศึกษา จังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศปบ.จชต.) พิจารณาเห็นว่าหนังสือชุดนี้เหมาะสมในการใช้เป็นสื่อฝึกทักษะการอ่าน แก่นักเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ จึงจัดพิมพ์แจกเพิ่มเติมให้แก่โรงเรียนทุกสังกัดในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้

ในโอกาสนี้ ขอขอบคุณทุกฝ่ายที่ร่วมดำเนินการให้การจัดพิมพ์หนังสือดังกล่าวเป็นไปด้วยความ เรียบร้อยตามวัตถุประสงค์ หากมีข้อเสนอแนะประการใด โปรดแจ้งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนา

(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

๔ ตุลาคม ๒๕๖๐

“แอ็ก อี แอ็กแอ็ก” เสียงเจ้าไต้งโก่งคอขันที่รั้วหน้าบ้านในเวลา
ฟ้าสาง พลอยได้กลิ่นหอมดอกไม้โชยมากับสายลมยามเช้าเบาบาง
ทำให้รู้สึกสดชื่นยิ่งนัก

“พลอยจำ...ตื่นหรือยังลูก” เสียงแม่อังมาจากหน้าต่างนอน
ของพลอย

“ตื่นแล้วค่ะแม่” พลอยตอบพร้อมกับพับเก็บที่นอนให้
เรียบร้อยเช่นทุกวัน

เมื่อเรียนร้อยจากกิจวัตรประจำวันตอนเช้า พลอยเข้าไปช่วยแม่
ในครัว แม่กำลังเตรียมเครื่องแกงที่ยายจัดใส่ตะกร้าไว้มี มะกรูด
ขิง ข่า ตะไคร้ ฯลฯ ที่ยายเก็บมาจากสวน

“นี่สมุนไพรของไทยทั้งนั้นนะลูก” ยายบอกพลอย

“มะกรูด มีสรรพคุณทางยาหลายอย่าง นอกจากนำมาปรุงรส
และกลั่นของอาหารแล้วยังสามารถนำมาสกัดกลิ่นหอม แก้อาการ
วิงเวียน หน้ามืดตาลาย สุดดมเวลาอ่อนเพลียได้ดีมากเลยนะลูก”
ยายสารยายประโยชน์ของมะกรูดให้พลอยฟัง

“เมืองไทยเราดินะคะยาย มีพืชผักสมุนไพรเยอะแยะเลย”
พลอยเอ่ยกับยาย

“ลูกรู้ไหม สมุนไพรเกิดจากภูมิปัญญาของคนไทยที่นำมาเป็นยา
บำบัดอาการเจ็บป่วยและบำรุงร่างกาย มีทั้งใช้ทา สูดดม ต้มดื่มกิน และ
อีกมากมายหลายอย่างตามชนิดและสรรพคุณทางยาของพืชแต่ละชนิด
ตระกูลพันธุ์ไม้หอมส่วนใหญ่ก็นำมากลั่นทำน้ำมันหอมระเหยใช้ทา
ใช้ดม เช่น น้ำมันเหลืองที่ยายใช้อยู่ประจำนี้ไง ดีมากเลยจ๊ะ” ยายอธิบาย
ให้พลอยฟังอย่างตั้งใจ พลอยจึงหยิบขวดยาของยายมาสูดดมแล้วรู้สึก
ชื่นใจหายอ่อนเพลียจริง ๆ ทำให้พลอยสนใจมาก

“รถมาแล้ว รถมาแล้ว” เสียงเด็ก ๆ ที่จับกลุ่มกันรอรถ
อยู่สนามหน้าเสาธง ร้องตะโกนบอกกันอย่างตื่นเต้นดีใจ ที่รถบัสคันใหญ่
ลายการ์ตูนน่ารัก สีส้มสะดุดตาวิ่งมาจอดหน้าอาคารเรียน

วันนี้นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕ พลอยกับเพื่อน ๆ
จะไปแหล่งเรียนรู้สวนสมุนไพรสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ
สยามบรมราชกุมารี พลอยรู้สึกตื่นเต้นดีใจเพราะอยากจะไป
ชมสวนสมุนไพรที่พลอยมีความสนใจใฝ่เรียนรู้เรื่องสมุนไพร
เป็นพิเศษอยู่แล้ว

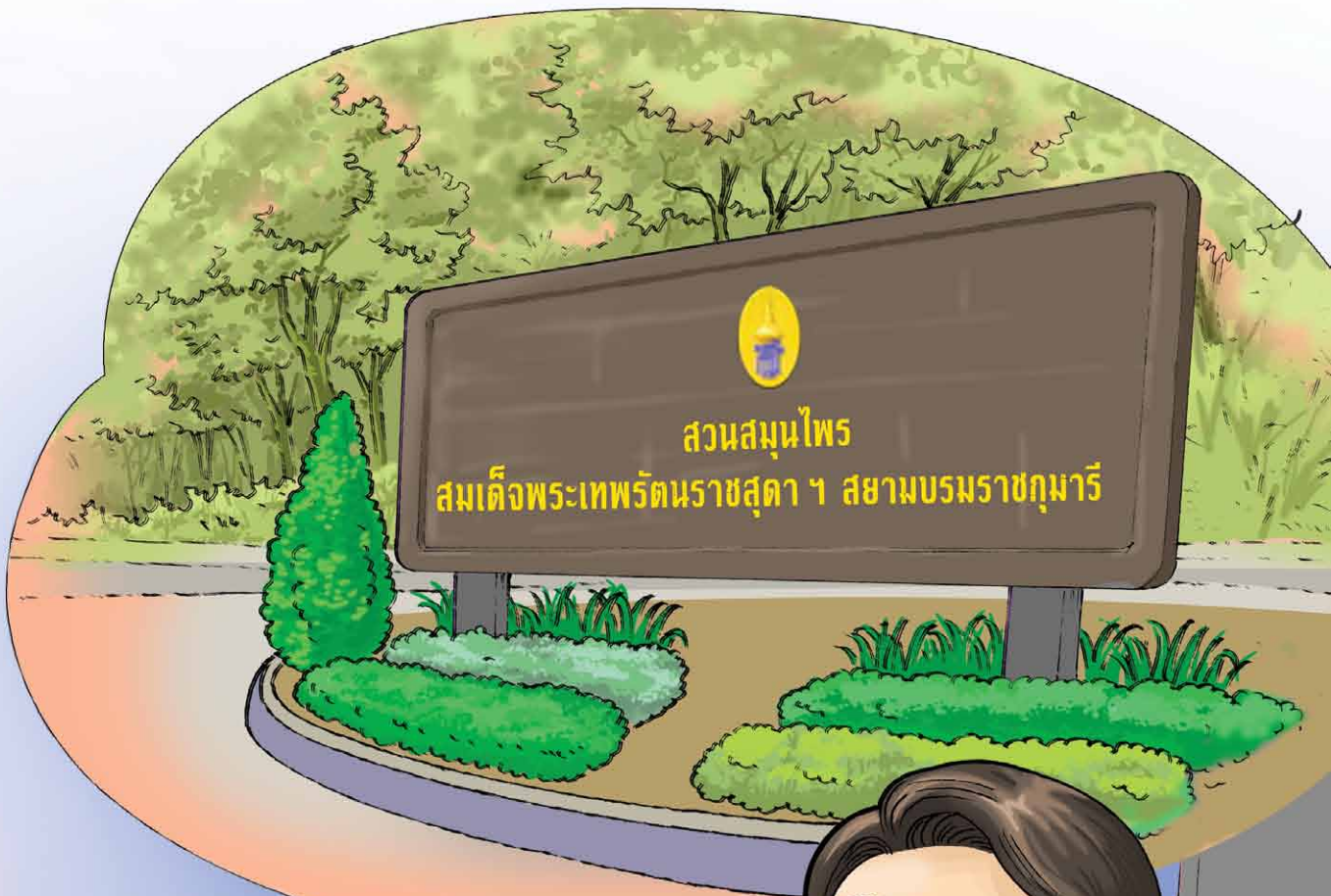
ขณะเดินทางครูสุชาติได้บรรยายความเป็นมาของสวนสมุนไพร สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารีให้นักเรียนได้ฟังว่า

“สวนสมุนไพรแห่งนี้ องค์กรได้สร้างถวายเพื่อเป็นการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรของชาติให้เกิดประโยชน์แก่อนุชนรุ่นหลัง และที่สำคัญยิ่ง เพื่อเฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เจ้าฟ้านักอนุรักษ์ โดยน้อมนำพระราชดำริของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๙ เรื่องการอนุรักษ์สมุนไพรไทย ดังพระราชนิพนธ์ของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ที่ครูจะขออัญเชิญ ดังนี้

“สมุนไพรไทยนี้มีค่ามาก
พระเจ้าอยู่หัวทรงฝากให้รักษา
แต่อย่าตายายใช้กันมา
ควรลูกหลานรักษาใช้สืบไป
เป็นเอกลักษณ์ของชาติควรรักษา
วิจัยยาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม
รู้ประโยชน์รู้คุณโทษสมุนไพร
เพื่อคนไทยอยู่รอดตลอดกาล”

พลอยรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้ชมสวนสมุนไพรสมเด็จพระรัตนราชสุตาฯ
สยามบรมราชกุมารี แห่งนี้ซึ่งเป็นความภาคภูมิใจของคนไทยและชาวซึ่ง
ในพระเมตตาที่ทรงห่วงใยปสกนกรในการใช้พืชสมุนไพรบำบัดอาการเจ็บป่วย
และบำรุงสุขภาพร่างกายให้แข็งแรง

“คุณครูคะ แคมพูสมุนไพรดอกอัญชัน แม่กับยายหนูทำใช้เองที่บ้าน
ทำไม่ยากเลย ใช้ดีมากค่ะ” พลอยเล่าให้ครูฟัง

“ถ้าอย่างนั้น สัปดาห์หน้าเรามาทำโครงการแคมพูสมุนไพร ดีไหมครับ
ทุกคน” ครูสุชาติกล่าวกับนักเรียน

พลอยและเพื่อน ๆ จัดทำโครงการแยมพุดผมน้ำพรตอกอัญชัน โดยนำดอกอัญชันมาจากบ้านของแต่ละคนที่รับผิดชอบโครงการ พลอยนำเสนอโครงการอย่างคล่องแคล่ว ฉะฉาน ด้วยประสบการณ์ตรงในการทำใช้เองที่บ้าน ซึ่งมียายและแม่สอนพลอย

เพื่อน ๆ ที่มาเรียนรู้ต่างตื่นเต้นดีใจที่ได้มีส่วนร่วมในการลงมือปฏิบัติจริง เตรียมอุปกรณ์และวัตถุดิบในการจัดทำแยมพุดผมน้ำพรตามขั้นตอนที่แสดงในรายละเอียดของโครงการที่มีพลอยและเพื่อน ๆ สาธิตให้กับผู้ที่สนใจ เด็ก ๆ เรียนรู้อย่างมีความสุข ได้ผลผลิตที่เป็นแยมพุดผมน้ำพรกลับไปใช้ที่บ้านด้วย

วันนี้พลอยและเพื่อน ๆ ตื่นเต้นที่จะมีงานเปิดป้าย
สวนสมุนไพร “ภูมิปัญญาไทย”

พลอยได้รับคัดเลือกให้เป็นผู้นำกลุ่มอนุรักษ์สมุนไพรไทย
ของโรงเรียน ทำให้พลอยภาคภูมิใจและตั้งใจว่าจะทำหน้าที่
ให้ดีที่สุดเพื่อเป็นการทำความดีตอบแทนคุณแผ่นดิน

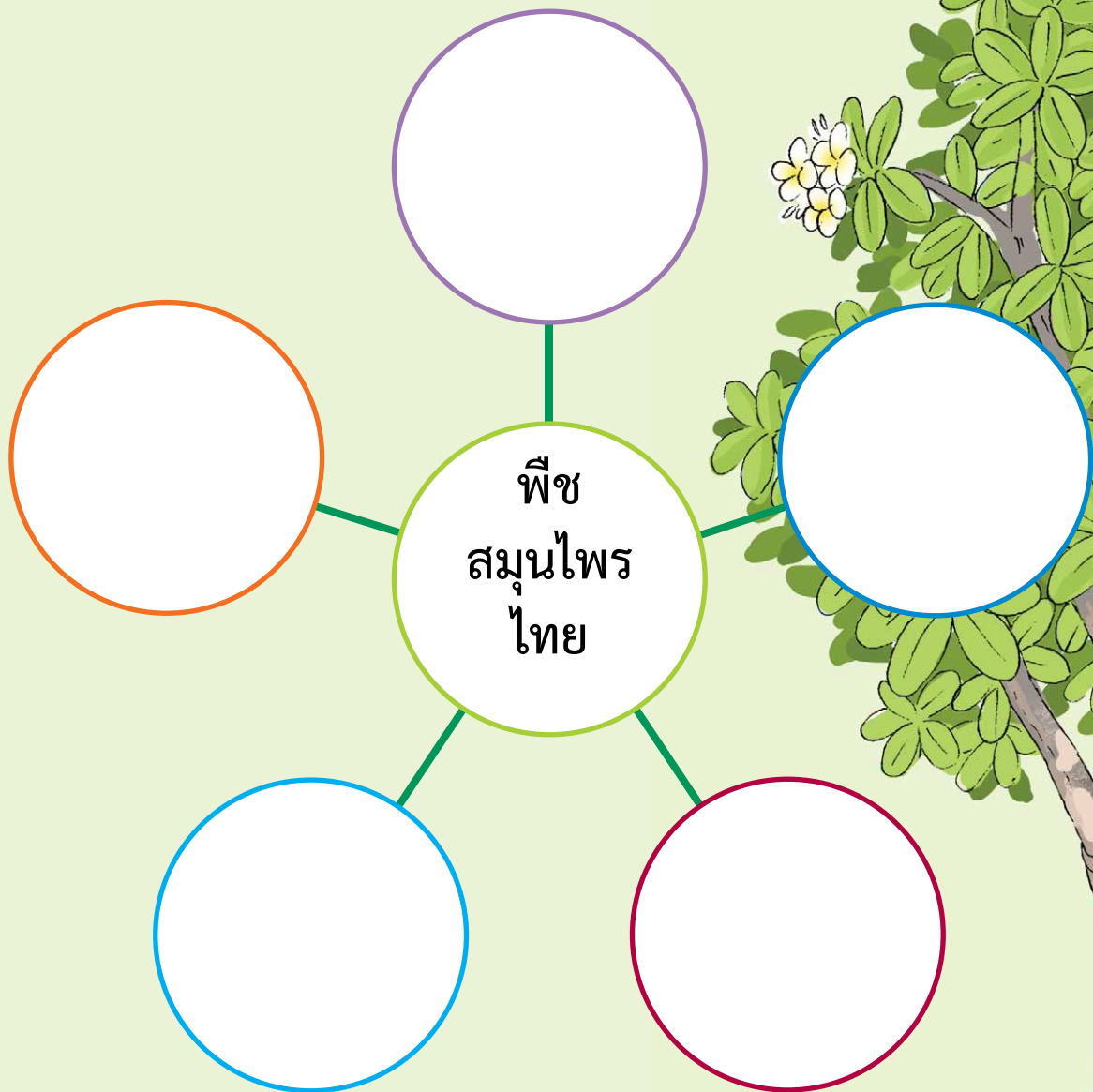
คำศัพท์น่ารู้

คำศัพท์	ความหมาย
ดอกอัญชัน	พันธุ์ไม้ต่าง ๆ ที่สามารถนำมาใช้ปรุงหรือประกอบเป็นยารักษาโรคต่าง ๆ ใช้ในการส่งเสริมสุขภาพได้
ทรัพยากร	สิ่งของโดยธรรมชาติที่จะนำมาปรุงแต่งเป็นวัตถุดิบค้า
องค์กร	บุคคล คณะบุคคล หรือสถาบันซึ่งเป็นส่วนประกอบของหน่วยงานใหญ่ที่ทำหน้าที่สัมพันธ์กันหรือขึ้นต่อกัน
ภูมิปัญญา	พื้นความรู้ ความสามารถ
อนุรักษ์	การดูแลรักษาเพื่อให้คงคุณค่าไว้
เอกลักษณ์	ลักษณะเฉพาะตัวที่เหมือนกันหรือร่วมกัน

กิจกรรมท้ายบท

คำชี้แจง ให้นักเรียนเขียนแผนผังความคิดจากเรื่องที่กำหนดให้

ประกาศสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
เรื่อง อนุญาตให้ใช้สื่อการเรียนรู้ในสถานศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้ เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘ เพื่อใช้เป็นสื่อเสริมทักษะภาษาไทย โดยจัดพิมพ์เพิ่มเติมแจกแก่นักเรียนในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษาได้

ประกาศ ณ วันที่ ๔ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๐

(นายบุญรักษ์ ยอดเพชร)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะทำงาน

จัดทำหนังสือเสริมประสบการณ์พัฒนาการอ่านออกเขียนได้ อ่านคล่องเขียนคล่อง และสื่อสารได้
เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี
ในโอกาสฉลองพระชนมายุ ๕ รอบ ๒ เมษายน ๒๕๕๘

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

นางอรทัย นนทฤทธิ์	ข้าราชการบำนาญ
นางทองปอน พิรา	ศึกษานิเทศก์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิจิตร เขต ๑
นางบังอร สุธามาน	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสุเหร่าคลอง ๑๘ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต ๑
นางจุไรภรณ์ จันทร์จิตตะการ	ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านควนนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสงขลา เขต ๒

บรรณาธิการ

รองศาสตราจารย์มัลลิกา ตัณฑนันท์
รองศาสตราจารย์ประพนธ์ เรืองณรงค์
รองศาสตราจารย์กุลวรา ชูพงศ์ไพโรจน์
นางสาวนิจสุดา อภินันทาภรณ์
นางสาวอรอร ฤทธิ์กลาง
นางธนาภรณ์ กอวัฒนา
นางสาววิภารัตน์ อัสวินพันเลิศ
นางสาวสร้อยสุดา โพธิ์ทอง
นางสาวพิมพ์พรรณ ชุ่มสูงเนิน
นางสาวจันทร์จิรา ชัดติยะ

วาดภาพประกอบ

นางประภาสินี เจริญสกุลชัยพร